

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)

องค์การบริหารส่วนตำบลมะลวน หมู่ที่ ๕ ตำบลมะลวน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๑. ชื่อโครงการ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)

๒. ที่มา/หลักการและเหตุผล

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ ๙) ทรงมีสายพระเนตรกว้างและยาวไกล ทรงเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ ทรงอนุรักษ์ต้นยางนา ปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ทรงให้นำพรรณไม้จากภูมิภาคต่างๆ มาปลูกไว้ในสวนจิตรลดา เพื่อเป็นแหล่งศึกษา และทรงมีโครงการพระราชดำริที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์พัฒนาทรัพยากร พัฒนาแหล่งน้ำ การพัฒนาและการอนุรักษ์ดิน อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อันเป็นการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงสืบทอดพระราชปณิธาน ทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินการอนุรักษ์พืชพรรณของประเทศ โดยพระราชทานให้โครงการสวนพระองค์ฯ สวนจิตรลดา เป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งธนาคารพืชพรรณขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ และดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ในสถานการณ์ปัจจุบัน ทวีโลกเล็งเห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติที่กำลังถูกคุกคามในหลายลักษณะ เช่น การเพิ่มจำนวนประชากรมนุษย์ที่มีแนวโน้มสูงขึ้นส่งผลให้ความต้องการใช้ทรัพยากรเพิ่มมากขึ้น ทั้ง อาหาร ที่อยู่อาศัย พลังงาน และยารักษาโรค ประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ที่สามารถส่งผลกระทบต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมได้ทั้งสิ้น ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ กล่าวคือ มีความหลากหลาย ในระบบนิเวศ ความหลากหลายในชนิดพันธุ์ และความหลากหลายทางพันธุกรรม ตัวอย่างเช่น มีพืชพรรณ ที่ศึกษาไม่ต่ำกว่า ๒๐,๐๐๐ ชนิด แบ่งเป็นเห็ดรามากกว่า ๑,๒๐๐ ชนิด ไส้เดือนมากกว่า ๓๐๐ ชนิด เฝิร์น ๖๓๓ ชนิด พืชที่มีท่อลำเลียงมากกว่า ๑๐,๐๐๐ ชนิด และกล้วยไม้มากกว่า ๑,๐๐๐ ชนิด ซึ่งพบเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น (ข้อมูลจาก อพ.สธ.) สิ่งเหล่านี้ทำให้ประเทศไทยควรตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องการคุ้มครองและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพให้มีประสิทธิภาพและอย่างยั่งยืน ด้วยเหตุผลดังกล่าว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงเข้าร่วมสนองพระราชดำริ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ โดยยึดมั่นในพระราชดำริ และดำเนินการตามกรอบแผนแม่บทของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เป็นหลัก รวมถึงให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และพันธกิจของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

๓. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสนองพระราชดำริ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
๒. สร้างทรัพยากรบุคคลโดยการผลิตนักวิจัยและบัณฑิตด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
๓. เพื่ออนุรักษ์ พัฒนาและสนับสนุนงานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
๔. ศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่นำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
๕. จัดทำฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ธรรมชาติวิทยาและวิทยาศาสตร์ประยุกต์ในพื้นที่ดำเนินการ
๖. ปูทางให้เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชและทรัพยากรธรรมชาติ

๔. เป้าหมาย/กลุ่มเป้าหมาย

เพื่อพัฒนาบุคลากร อนุรักษ์พัฒนาทรัพยากรพันธุกรรมพืชให้เกิดประโยชน์กับชุมชน

๕. ตัวชี้วัด

๑. มีการดำเนินการและการ รายงานผลตามกรอบและแนวทาง ของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม ราชกุมารี (อพ.สธ.)
๒. มีฐานข้อมูลทรัพยากร วัฒนธรรมและภูมิปัญญาด้าน หัตถกรรม ตำบลเกาะเกร็ด

๖. สถานที่ดำเนินการ

องค์การบริหารส่วนตำบลมะลวน

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือน กรกฎาคม ๒๕๖๗

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๘.๑ ได้สนองพระราชดำริ และสืบสานพระราชปณิธานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
- ๘.๒ ได้ดำเนินการงานปกป้องพันธุกรรมพืช สำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น ปูทางรักษาทรัพยากรท้องถิ่น

(ลงชื่อ).....นลินรัตน์.....ผู้เขียนโครงการ

(นางสาวนลินรัตน์ กลมเกลี้ยง)

เจ้าพนักงานธุรการ

//(ลงชื่อ)...

(ลงชื่อ).....ผู้รับผิดชอบโครงการ

(นางพรทิมล เพชรสุวรรณ)

หัวหน้าสำนักปลัด

(ลงชื่อ).....ผู้เห็นชอบโครงการ

(นายธรา ประชุมรัตน์)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมะลวน

(ลงชื่อ).....ผู้อนุมัติโครงการ

(นายจักรา วรกุล)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมะลวน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลมะลวน อำเภอพนมไพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่ สฎ ๘๒๒๐๑/๑๖๗ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง รายงานผล โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมะลวน

เรื่องเดิม

ตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลมะลวน ได้ดำเนินโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗

ในการนี้องค์การบริหารส่วนตำบลมะลวน ได้ดำเนินโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ พร้อมจัดทำรายงานสรุปผลโครงการดังกล่าว ตามรูปแบบ เสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงขอจัดส่งรายงานผลเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลมะลวน ให้มีประสิทธิภาพและโดยประสิทธิผลโดยรวมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ลงชื่อ

นลินรัตน์

(นางสาวนลินรัตน์ กลมเกลี้ยง)

เจ้าพนักงานธุรการ

ลงชื่อ

(นางพรพิมล เพชรสุวรรณ)

หัวหน้าสำนักปลัด

ความเห็นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

...-เพื่อโปรดทราบและพิจารณาสั่งการ...

(ลงชื่อ)

(นายธรา ประชุมรัตน์)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมะลวน

ความเห็นของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

...-ดำเนินการ...

(ลงชื่อ)

(นายจักรา วรกุล)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมะลวน

รายงานผลการดำเนินงานสนองพระราชดำริฯ

โดย

ชื่อโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) องค์การบริหาร
ส่วนตำบลมะลวน
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗

โดย นางสาวนลินรัตน์ กลมเกลี้ยง
ตำแหน่ง เจ้าพนักงานธุรการ

องค์การบริหารส่วนตำบลมะลวน
ตำบลมะลวนอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

บทนำ

การจัดทำสวนสมุนไพรภายใต้โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) องค์การบริหารส่วนตำบลมะลวน มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้สถานที่แห่งนี้เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพร และพืชอื่นๆในท้องถิ่น เป็นแหล่งรวบรวมสมุนไพรที่มีการใช้ประโยชน์ทางยาและสุขภาพ เป็นหลัก โดยมีการนำเสนอในรูปแบบครบวงจร ทั้งในแง่การปลูก การเพาะขยายพันธุ์ การเก็บเกี่ยว การแปรรูป และการทำผลิตภัณฑ์ ในบริเวณพื้นที่ ๑๔ ไร่ ทั้งนี้รูปแบบของสวนสมุนไพรจะจัดแบ่ง พื้นที่การปลูกพืชสมุนไพรออกตามกลุ่มอาการ (สมุนไพรเพื่อการสาธารณสุขมูลฐาน) ได้แก่

๑. สมุนไพรเพื่อรักษาอาการในระบบทางเดินอาหาร
๒. สมุนไพรเพื่อรักษาอาการทางเดินหายใจ
๓. สมุนไพรเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยในระบบทางเดินปัสสาวะ
๔. สมุนไพรเพื่อรักษาโรคผิวหนัง
๕. สมุนไพรเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วย อื่นๆ

วัตถุประสงค์

๑. พืชสมุนไพรปลูกตามสาธารณสุขมูลฐาน
๒. รวบรวมพันธุกรรมพืชลงแปลงปลูกเพื่อการอนุรักษ์และการนำไปใช้ประโยชน์ด้าน สมุนไพร

ผลการดำเนินงาน

รวบรวมพืชสมุนไพรสู่การนำไปใช้ในส่วนสมุนไพร ในพื้นที่ ๑๔ ไร่ ขององค์การบริหารส่วนตำบลมะลวน โดยสามารถจัดหาพืชสมุนไพรลงปลูกในแปลงและจัดปลูกลงกระถางไว้ในโรงเรือนสมุนไพรทั้งสิ้น ดังรายการต่อไปนี้ ตามตารางที่ ๑ ๒ ๓ และ ๔

ตารางที่ ๑ สมุนไพรเพื่อรักษาอาการในระบบทางเดินอาหาร

โรคกระเพาะอาหาร	ท้องอืด ท้องเฟ้อ แน่นจุกเสียด	โรคท้องเดิน	อาการท้องผูก	คลื่นไส้ อาเจียน	พยาธิ าลไส้	ปวดฟัน	เบื่ออาหาร
ขมิ้นชัน <i>Curcuma longa</i>	ขมิ้นชัน <i>Curcuma longa</i>	ฟ้าทะลายโจร <i>Andrographis paniculata</i>	ชุมเห็ดเทศ <i>Cassia alata</i>	ยอ <i>Morinda citrifolia</i>	มะเกลือ <i>Diospyros mollis</i>	แก้ว <i>Murraya paniculata</i>	บอระเพ็ด <i>Tinospora crispa</i>
กล้วยน้ำ ้ว ดิบ <i>Musa sapientum</i>	ขิง <i>Zingiber officinale</i>	ฝรั่ง <i>Psidium guajava</i>	มะขาม <i>Tamarindus indica</i>	ขิง <i>Zingiber officinale</i>	เล็บมือนาง <i>Quisqualis indica</i>	ข่อย <i>Streblus asper</i>	ขี้เหล็ก <i>Senna siamea</i>
	กานพลู <i>Syzygium aromaticum</i>	กล้วยน้ำ ้วดิบ <i>Musa sapientum</i>	มะขามแขก <i>Senna alexandrina</i>		มะหาด <i>Artocarpus lakoocha</i>	ผักคราดหัว แหวน <i>Acmella oleracea</i>	มะระขี้นก <i>Momordica charantia</i>

	กระเทียม <i>Allium sativum</i>	ทับทิม <i>Punica granatum</i>	แมงลัก <i>Ocimum basilicum</i>		ฟักทอง <i>Cucurbita moschata</i>		สะเดา <i>Azadirachta indica</i>
	กระเพรา <i>Ocimum tenuiflorum</i>	มังคุด <i>Garcinia mangostana</i>	คูน <i>Cassia fistula</i>				
	ตะไคร้ <i>Cymbopogon citratus</i>	สีเสียดเหนือ <i>Acacia catechu</i>	ขี้เหล็ก <i>Senna siamea</i>				
	พริกไทยดำ <i>Piper nigrum</i>						
	ดีปลี <i>Piper retrofractum</i>						
	ข่า <i>Alpinia galanga</i>						
	กระชาย <i>Boesenbergia rotunda</i>						
	แห้วหมู <i>Cyperus rotundus</i>						
	กระวานไทย <i>Amomum krevanh</i>						
	เร่ว <i>Amomum xanthioides</i>						
	มะนาว <i>Citrus aurantiifolia</i>						
	กระเทียม <i>Zingiber zerumbet</i>						

ตารางที่ ๒ สมุนไพรเพื่อรักษาอาการในระบบทางเดินหายใจ

อาการไอ ระคายคอจากเสมหะ
ขิง <i>Zingiber officinale</i>
ดีปลี <i>Piper retrofractum</i>
เพกา <i>Oroxylum indicum</i>
มะขามป้อม <i>Phyllanthus emblica</i>
มะขาม <i>Tamarindus indica</i>
มะนาว <i>Citrus aurantifolia</i>
มะแว้งเครือ <i>Solanum trilobatum</i>
มะแว้งต้น <i>Solanum indicum</i>

ตารางที่ ๓ สมุนไพรเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยในระบบทางเดินปัสสาวะ

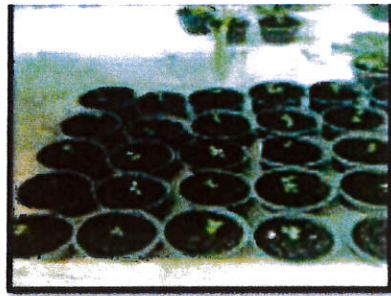
อาการขัดเบา
กระเจียวแดง <i>Hibiscus sabdariffa</i>
ขลุ่ <i>Pluchea indica</i>
ตะไคร้ <i>Cymbopogon citratus</i>
สับปะรด <i>Ananas comosus</i>
หญ้าคา <i>Imperata cylindrica</i>
อ้อยแดง <i>Saccharum officinarum</i>

ตารางที่ ๔ สมุนไพรเพื่อรักษาโรคผิวหนัง

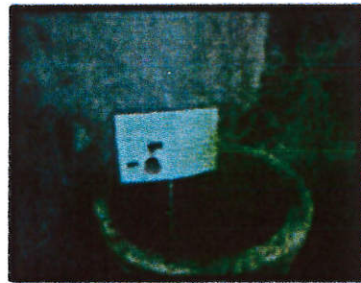
กลากเกลื้อน	ชันนะตุ	แผลไฟไหม้ น้ำ ร้อนลวก	ฝี แผลพุพอง	อักเสบจาก แมลง สัตว์กัด ต่อย	ลมพิษ	เริ่มงูสวัด
กระเทียม <i>Allium sativum</i>	มะค าดี้ควาย <i>Sapindus rarak</i>	บัวบก <i>Centella asiatica</i>	ขมิ้นชัน <i>Curcuma longa</i>	ขมิ้นชัน <i>Curcuma longa</i>	พลู <i>Piper sarmentosum</i>	พญาขอ <i>Clinacanthus nutans</i>
ข่า <i>Alpinia galanga</i>		มะพร้าว <i>Cocos nucifera</i>	ชุมเห็ดเทศ <i>Cassia alata</i>	ด าลิ่ง <i>Coccinia grandis</i>		
ชุมเห็ดเทศ <i>Senna alata</i>		ว่านหางจระเข้ <i>Aloe vera</i>	เทียนบ้าน <i>Impatiens balsamina</i>	ผักบุ้งทะเล <i>Ipomoea pes caprae</i>		
ทองพันชั่ง <i>Rhinacanthus nasutus</i>			ว่านหางจระเข้ <i>Aloe vera</i>	พญาขอ <i>Clinacanthus nutans</i>		
พลูจีน <i>Piper sarmentosum</i>			ว่านมหากาฬ <i>Gynura pseudochina</i>	เสลดพังพอน <i>Barleria lupulina</i>		
			ฟ้าทะลายโจร <i>Andrographis paniculata</i>			

ตารางที่ ๕ สมุนไพรเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วย อื่นๆ

เคล็ด ขัด ยอก	นอนไม่หลับ	แก้ไข้	เหา
ไพล <i>Zingiber montanum</i>	ขี้เหล็ก <i>Senna siamea</i>	ฟ้าทะลายโจร <i>Andrographis paniculata</i>	น้อยหน่า <i>Annona squamosa</i>
		บอระเพ็ด <i>Tinospora crispa</i>	

ภาพที่ ๓ งานเพาะปลูกและขยายพันธุ์พืชสมุนไพร ซึ่งได้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สำหรับการเพิ่มจำนวนพืช สมุนไพรที่มีอยู่เดิม การจัดหาพันธุ์พืชสมุนไพรเพิ่มเติม โดยการจัดซื้อ จัดหา และที่ได้รับพันธุ์พืชจากคณาจารย์, บุคลากร และจากประชาชนในพื้นที่

ภาพที่ ๔ จัดทำป้ายชื่อพืชสมุนไพร ที่จัดแสดงอยู่ภายในเรือนเพาะชำสมุนไพร ซึ่งประกอบไปด้วยชื่อ, ชื่อวิทยาศาสตร์, วงศ์, ประโยชน์และสรรพคุณทางยา

ภาพที่ ๕ การปรับปรุงภูมิทัศน์ของเรือนเพาะชำสมุนไพร

ภาพที่ ๖ แสดงภาพบริเวณห้องแสดงตัวอย่างพืชสมุนไพร ซึ่งอยู่ภายในอาคารเรือนเพาะชำสมุนไพร

ภาพที่ ๗ แสดงกิจกรรมการให้ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรแก่หน่วยงานอื่น ๆ

กิจกรรมปลูกต้นไม้ตามโครงการปลูกป่าและป้องกันไฟป่า เนื่องในโอกาส

วันต้นไม้ประจำปีของชาติ

กิจกรรมปลูกต้นไม้ตามโครงการปลูกป่าและป้องกันไฟป่า เนื่องในโอกาส

วันต้นไม้ประจำปีของชาติ

กิจกรรมจิตอาสาพระราชทาน“โครงการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้”

กิจกรรมจิตอาสาพระราชทาน“โครงการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้”

กิจกรรมปลูกต้นไม้และปรับปรุงภูมิทัศน์

ณ บริเวณที่ทำการ อบต.มะลวน เนื่องในวันพ่อแห่งชาติ

ทราบ

- ๑.นายธรา ประชุมรัตน์
- ๒.นางพรพิมล เพชรสุวรรณ
- ๓.นางสุภาพร สุทธิประเสริฐ
- ๔.นายวัชรินทร์ วงศ์เขียว
- ๕.นางสาวสมพิศ พราหมณ์ทอง
- ๖.นางกาญจณศิริ สุรินทร์วงศ์
- ๗.นางอรรณพ พลภักดี
- ๘.นางสาวเบญจมาศ เกี้ยวทัฬ
- ๙.นางทิพวรรณ นิพิฐสกุล
- ๑๐.นางสาวเมธานันท์ ฤทธิมาศ
- ๑๑.นางสาวพิไลพร จิตรพวง
- ๑๒.นายจารึก ไธทองคำ
- ๑๓.นางจุฑารัตน์ ศรีเทพ
- ๑๔.นางนิตยา กลับแก้ว
- ๑๕.นางสาวนลินรัตน์ กลมเกลี้ยง
- ๑๖.นางพรทิพา มหาโสม
- ๑๗.นางสาวระวีวรรณ พลวรรณ
- ๑๘.นางสาวสุภาภรณ์ พึ่งชาติ
- ๑๙.นางชุศรี ทองจันทร์
- ๒๐.นางศิริลักษณ์ ยั่งยืน
- ๒๑.นายอุทัย ทองขาว
- ๒๒.นายพงศ์พันธุ์ ทับทิมทอง
- ๒๓.นายบุญรอง ปัญญากุล
- ๒๔.นายอำนาจ กล่อมทอง
- ๒๕.นางสาวพัชรี ขำนวล
- ๒๖.นางจิรนนท์ ทองปลอด
- ๒๗.นางเพ็ญประภา ภิญาคง
- ๒๘.นางสาวอุทุมพร อรรถบริณกุล
- ๒๙.นางดวงพร สิงห์พล
- ๓๐.นางสาวพัชรียาภรณ์ ขมัน
- ๓๑.นางสาวรสรินทร์ ภิรมย์
- ๓๒.นายนราวุธ สุขช่วยชู
- ๓๓.นายพิเชษฐ์ รักขาว